1 / 2008
HELMIKUU

URHO

UUSIA VÄYLIÄ MIEHILLE

MIESSAKIT RY

Jäsentiedote

WWW.MIESSAKIT.FI

MIESSAKIT RY

JÄSENTIEDOTE 1/2008

Tässä numerossa:

Menestyksen mahdollisuus *Peter Peitsalo*	3
Isätoiminnalle nelivuotinen RAY-avustus *Tomi Timperi*	4
Patikkasakin kevätkausi 2008 *Risto Railo*	5
Miesten toimintaviikonloppu Pohjan kisakeskuksessa 28.-30.3.	6
Mistä Miessakkien keskustelufoorumilla keskustellaan? *Jukka Lampinen*	8
Mieheys ja sotakulttuurin historia *Antti Kaski*	10
Koulutus– ja tapahtumakalenteri 2008	15

Ilmestymisaikataulu

2/2008 Huhtikuu
aineistopäivä 1.4.2008

3/2008 Kesäkuu
aineistopäivä 15.5.2008

4/2008 Syyskuu
aineistopäivä 1.9.2008

5/2008 Marraskuu
aineistopäivä 24.10.2008

6/2008 Joulukuu
aineistopäivä 12.12.2008

1/2009 Helmikuu
aineistopäivä 1.2.2009

URHO - UUSIA VÄYLIÄ MIEHILLE

Päätoimittaja
Tomi Timperi
tomi.timperi@miessakit.fi

Ulkoasu ja taitto
Heikki Nevala
heikki.nevala@miessakit.fi

Toimituksen yhteystiedot
URHO / Miessakit ry
Annankatu 16 B 28
00120 Helsinki
Puh. 09 6126 620
Sähköposti miessakit@miessakit.fi

MENESTYKSEN MAHDOLLISUUS

Uuden vuoden aluksi on jotenkin mukava kirjoittaa menestyksestä, jota monet sekä itselleen että läheisilleen varmasti toivovat. Tässä kirjoituksessa tarkoituksenani oli kehua miehille kohdennettua ”parempaan työelämään johtavaa kymmentä askelta”, joista ensimmäisessä – mielestäni loistavassa ohjeessa – kehotettiin mahdollistamaan menestys rohkaisemalla sekä mies- että naispuolisia kollegoita etenemään urallaan. Juuri tämänkaltaista ihmisten välistä solidaarisuutta ja tukea nykyinen kilpailuhenkinen yhteiskuntamme tarvitsee: toisten kannustamista, taitojen ja osaamisen tunnustamista ilman sukupuolirajoja sekä hyvän ilmapiirin luomista työyhteisöihin. Tästä innostuneena luin myös naisille suunnatut askeleet, jotka sitten paljastivatkin asiasta hieman toisenlaisen puolen.

Vastaavissa naisille suunnatuissa askeleissa ei puhuta paremmasta vaan tasa-arvoisemmasta työelämästä, jonka saavuttamiseksi naisia ohjeistetaan mahdollistamaan itselle menestys ja olemaan lojaaleita muille naisille. Lisäksi naisjohtajaa ohjeistettiin palkkaamaan keskeisiin tehtäviin nainen, sillä kuka muu naisen palkkaisi jos ei hän? Ohhoh! Tulkitsenko siis oikein, kuinka miesten hegemoniaa korostaneesta hyväveli-järjestelmästä johdettu hyväsisko on ihan ok? Ei naisten keskinäisessä lojaalisuudessa ole mitään vikaa, mutta tämänkaltaisella ohjeistuksella ei kyllä tasa-arvoa luoda, se on ihan varma. Luulin meidän jo oppineen työmarkkinoilla vallinneesta miesten välisestä lojaalisuudesta ja sen seurauksista, ettei osaaminen todellakaan ole sukupuolisidonnainen ominaisuus. Pitääkö naisia ehdoin tahdoin rohkaista tekemään sama virhe uudestaan vain saadaksemme lopullisen varmuuden hegemonian hyödyttömyydestä menestyksen mahdollistajana?

Menestyksen mahdollistamiseen ja parempaan työelämään sisältyy olennaisesti tasa-arvoisuus, joka tulisi ankkuroida sukupuolittain tasavertaisen palkkauksen ja urakehityksen tukemisen lisäksi myös yritysjohdon lojaalisuuteen organisaation perustehtävää kohtaan. Perustehtävän toteutumista tukee parhaiten ihmisen osaaminen, ei hänen sukupuolensa. Ymmärrän toki, että edellä mainittujen naisille suunnattujen askeleiden perimmäisenä tarkoituksena on pyrkimys purkaa lasikattoja ja siten välillisesti myös vaikuttaa yritysten menestymiseen, mutta yritysten menestymisen kannalta nämä askeleet ovat liian poliittisia.

Tasa-arvon ja menestyksen askeleita rakennettaessa tarvitaan molemmilta sukupuolilta vastavuoroisuutta, yhteistyötä sekä kuunteluun ja keskusteluun pohjautuvaa kunnioittavaa vuorovaikutusta. Nykyisestä tasa-arvokeskustelusta, voidaan helposti havaita, kuinka eri tahot käyvät keskustelua kohtaamatta toisia. Tunne on vienyt voiton järjestä ja yhteistyön sijaan keskustelusta on muodostunut konfrontaatio, jolla harvoin päästään win-win -tilanteeseen. Tästä johtuen, haluan uuden vuoden kunniaksi haastaa tasa-arvotyötä tekevät toimijat keskinäiseen dialogisuuteen ja yhteistyöhön. Kuunnelkaa toisianne.

Peter Peitsalo
projektityöntekijä
Miessakit ry

Kirjoitus julkaistun alun perin Tasa-arvo - lehden numerossa 1/2008.

ISÄTOIMINNALLE NELIVUOTINEN RAY-AVUSTUS!

Teksti: Tomi Timperi

Raha-automaattiyhdistys myönsi tammikuun 2008 lopussa vahvistetussa avustuspäätöksessään Miessakit ry:lle rahoituksen uuteen Isyyden tueksi 2008–2011 -työnimellä kulkevaan hankkeeseen. Tämä oli toimintamme kannalta upea uutinen, sillä nyt (jo 11 kokoaikaisen toimihenkilön voimin) olemme perusresursoituja kohtaamaan aikuisikäisen miehen yleisimmät sosiaaliset haasteet ja vahvistamaan siten juuri sellaisia tukimuotoja, joita miehet todellisuudessa tarvitsevat. Kuten aiemminkin olemme yhdessä todenneet, lisäresurssit tarkoittavat myös lisävastuuta, joka tulee asianmukaisesti kantaa.

Isyyden tueksi -projekti käynnistetään 1.3.2008 Lahteen perustettavan uuden toimipisteen myötä. Projektia lähtevät vetämään pitkäaikaiset miessakkiaktiivit ja jo vuosia isätyötämme kehittäneet Ilmo Saneri ja Timo Tikka Hollolasta.

Projektin tarkoituksena on rakentaa laaja-alainen käytännön malli isyyden tukemiseksi nyky-yhteiskunnassa. Mallissa huomioidaan inhimilliset, sukupuolispesifit, ammatilliset, sekä työn ja perheen yhteensovittamiseen liittyvät isäerityishaasteet.

Yhteiskuntamme tarvitsee monipuolista tietoa isyyden ytimestä erityisesti sosiaalisesta näkökulmasta. On koottava laaja-alaista tietoa isien itsensä kokemuksista isyydestä sen eri ajanjaksoilta. Näitä jaksoja ovat mm. aika ennen ensimmäisen lapsen syntymää, syntymän jälkeinen aika, pienlapsivaihe, kouluaika, murrosikä, jne. Myös isoisyys on tärkeä osa miehen elinkaarta. Tarkoitus on siis kuvantaa isyyden elämänkaari positiivisine, voimaannuttavine ja kriittisine vaiheineen.

Työn ja perheen yhteensovittaminen on merkittävä haaste yhteiskunnassamme. Miehillä ja naisilla on omanlaisensa erikoistarpeet tässä aiheympäristössä, ja siksi on tärkeätä rakentaa kummankin ryhmän todellisuuteen fokusoituneita toimintoja. Isien kanssa toimivat yhteiskunnalliset tahot taas tarvitsevat isäerityistä ammattiosaamista voidakseen kohdata ja tukea nykyaikaista isyyttä.

Projektista, uusista työntekijöistä ja uudesta toimipisteestä enemmän seuraavassa URHOssa! ■

Miessakit ry:lle myönnetyt RAY-avustukset 2008

Hallinto 145.000,- €
Lyömätön Linja 150.000,- €
Miesten tueksi 40.000,- €
Erosta Elossa 70.000,- €
Vieraasta Veljeksi 65.000,- €
Isyyden tueksi 80.000,- €

PATIKKASAKIN KEVÄTKAUSI 2008

Hyvät miehet!

Kutsun teidät toteuttamaan miehen luontaista tarvetta kulkemiseen sekä tärkeiden asioiden jakamiseen ja pohdiskeluun siinä ohessa.

Lauantaipatikat suuntautuvat pääkaupunkiseudun tai lähialueiden maastoihin. Kohde sovitaan mukaan lähtijöiden kesken, samoin kuljetukset. Lähtö on klo 10 ja aikaa varataan myöhäiseen iltapäivään. Kulku etenee leppoisaan tahtiin. Oma eväsreppu mukaan. Lopuksi voidaan saunoakin, jos siihen on mahdollisuus.

Patikkapäivät ovat 16.2., 29.3. ja 24.5.

Taidepatikka tarjoaa kävelyretkien lisäksi tilaisuuden tehdä tutkimusmatkaa oman mielen sisällä. Välineenä käytetään kuvien tekemistä ja niiden prosessointia johdollani. Lue tästä lisää viime joulukuun Urhosta tai kotisivultani www.kolumbus.fi/risto.railo. Kysymyksessä on tiivis ohjelmapaketti lauantai-aamusta sunnuntai-iltapäivään kotiateljeessani Espoon Tuomarilassa. Pakettiin kuuluu myös yöpyminen, joka mahdollistaa yhteisen iltaohjelman saunomisineen. Tilaa on kuudelle miehelle. Ruoka- ja maalaustarvikkeiden omakustannushinta on 20 euroa. Ajankohta on 26.-27.4.

Kysy, kommentoi, anna ideoita ohjelman höysteeksi ja ilmoita mukaantulostasi näihin patikkatapahtumiin!

Risto Railo, puh. 050 571 9928 tai
risto.railo@kolumbus.fi

Ennen patikoitiin täydessä varustuksessa… nykyään kevyemmin.

MIESTEN TOIMINTAVIIKONLOPPU 28.-30.3. POHJAN KISAKESKUKSESSA

Ainutlaatuinen tilaisuus Miessakit ry:n jäsenistölle kohottaa kuntoaan hyvässä seurassa Pohjan Kisakeskuksessa. Yhdistys maksaa pääosan kustannuksista, josta syystä voimme tarjota

täysihoitoviikonlopun hintaan 50 euroa/jäsen!

Ilmoittautumiset:
Miessakit ry
09-6126 6215
heikki.nevala@miessakit.fi

ILMOITTAUDU HETI!
Mukaan mahtuu ensimmäiset 16 ilmoittautunutta.

MAHDOLLISUUS KIMPPAKYYTIIN HELSINGIN SUUNNASTA.

Tässä ohjeistusta Miesten toimintaviikonloppuun: tapahtumapaikka on Urheiluopisto Kisakeskus Pohjan kunnassa, Helsingin ja Turun puolivälissä. Opistosta voit katsoa enemmän osoitteessa: www.kisakeskus.fi.
Ajo-ohje: Karjaalta Pohjaan (12 km) ja Pohjasta Kisakeskukseen (13 km). Pohjan keskus jää vasemmalle ja noin 300 metriä keskuksen risteyksestä tien oikealla puolella opastus Urheiluopistolle.

Viikonlopun sisältönä on tarjota rentouttavaa ruumiillista liikuntaa tutun porukan kanssa. Kaikki liikuntalajit ohjeistetaan niin, että aiempaa osaamista tai tietoa lajista ei tarvita. Jos päätät jatkaa omatoimisesti esimerkiksi kuntosaliharjoittelua, saat tuolla ohjaustunnilla siihen tarvittavat perustiedot.

Ohjelmaan kuuluu myös kaksi luentoa aiheina terveellinen ruokavalio ja terveysliikunta. Luentojen yhteydessä on mahdollisuus tarkastella omaa ruokavaliotaan ja liikuntatottumuksiaan.

Lauantaina on mahdollisuus määritellä oman fyysisen kuntonsa suhteessa suomalaisiin ikätovereihin. Aamun kevyen liikunnan jälkeen on 2 km:n UKK-kävely testi, joka samalla toimii lämmittelynä heti perään tehtävälle lihaskuntotestille. Kävelyssä mitataan matkaan käytetty aika ja maaliin saavuttaessa mitataan syke. Lihaskuntotestissä on neljän lihasryhmän 30 sekuntia kestävä koitos, jalka-, selkä-, vatsa- ja käsilihakset.

Sunnuntaina käymme läpi testitulokset ja jokainen saa suorituksistaan tulosteen ja ohjeistusta jatkoa varten.

Viikonloppuna tarvitset vaatetuksen ulko- ja sisäliikuntaan, uimahousut (uimalasit), lenkkarit, saliin vaaleapohjaiset urheilukengät. Saunatarvikkeet (pyyhkeet kuuluvat liinavaatepakettiin). Jos sinulla on sykemittari, voit ottaa sen mukaan.

Ohjelma 28.-30.3.

Perjantai 28.3.

18.00: **Saapuminen kisakeskukseen**, Majoittuminen punaiseen taloon, kevyt iltapala, katsaus viikonlopun ohjelmaan ja Kisakeskuksen tiloihin/Punainen talo

19.30: **Pilates-jooga ja rentoutuminen**/ Liikuntasali
20.30: **Sauna**/päätalo

Lauantai 29.3.

08.30: **Aamiainen**/ruokala
09.00: **Jousiammunta**/liikuntasali
09.30: **Aamuvenyttely**/liikuntasali tai vaihtoehtoisesti jousiammunnan jatkaminen
10.00: **UKK-kävelytesti**/sisäjuoksurata
Lihaskuntotesti/palloilusali
Mittaukset: pituus-paino, painoindeksi, vyötärö/liikuntasali
12.00**: Lounas/**ruokala
12.45: **Liikunta ja hyvinvointi-luento/**luentosali
14.00: **Päiväkahvit**/vastaanotto
14.15: **Seinäkiipeily ja trampoliini**/ liikuntasali
16.30: **Päivällinen**/ruokala
17.30: **Vesijumppa**/jumppa-allas
18.00: **Sauna**/päätalo
19.30: **Iltapala**/Punainen talo

Sunnuntai 30.3.

09.00: **Aamiainen**/ruokala
09.30: **Ravinto- ja hyvinvointi –luento**/ luentosali
10.15: **Kuntopiiri**/kuntosali
Sauvakävely/pururata
12.00: **Lounas**/ruokala
12.45: **Mittaustulokset**: nykykunto ja mahd .tavoitteet/luentosali
14.00: **Päätöskahvit**/vastaanotto

Lähtö kotiin

MISTÄ MIESSAKKIEN KESKUSTELUFOORUMILLA KESKUSTELLAAN?

Teksti: Jukka Lampinen

Yhdistys on ylläpitänyt nykyistä keskustelufoorumia joulukuusta 2005 lähtien. Reilun parin vuoden aikana foorumille on kertynyt lukematon määrä eri aiheista aloitettuja keskusteluja ja tuhansia kommentoivia puheenvuoroja. Keskustelufoorumi on jaettu erilaisten teemojen alle, joista keskeisimmät ovat: vertaistuki, isyys, ero, parisuhde, mies mediassa, väkivalta, yhteiskunta ja yleinen keskustelu. Kolmella viimeksi mainitulla keskustelu on ollut vilkkainta.

Keskustelufoorumi tarjoaa vapaan foorumin ihmisille, jotka haluavat keskustella miehiin liittyvistä asioista. Useiden keskusteluteemojen lähtökohtana on miehen kokema huoli, mutta myös myönteiset teemat toimivat keskustelujen aloituksina.

Tervetuloa keskustelemaan miesaiheisista teemoista, jotka puhuttelevat juuri sinua! Tehdään foorumi oloiseksemme.

Seuraavassa kymmenen poimintaa vuoden 2008 alussa keskusteluttaneista aiheista:

Kaveri jätetään heti kun siitä ei enää ole hyötyä (”Parisuhde”)
Lähtökohtana tässä keskustelussa on uusisuomi.fi:ssä ilmestynyt artikkeli otsikolla *Arkielämän tasa-arvoon pääseminen on luultua työläämpää*. Keskustelussa avataan uusia näkökulmia artikkelissa esitettyihin ajatuksiin ja suhteutetaan esitettyjä ajatuksia toisista yhteyksistä nouseviin näkökantoihin.

Miehet usein naisten väkivallan kohteina (”Väkivalta”)
Tuoreessa Lääkärilehdessä julkaistiin tutkimusartikkeli, jossa oli haastateltu varusmiehiä heidän lähisuhdeväkivaltakokemuksistaan. Tulokset olivat yllättäviä suhteessa siihen,

millä tavalla tästä teemasta yleensä Suomessa puhutaan.

Hedelmöityshoitolaki - lasten ja heidän isiensä oikeudet ("Yhteiskunta")
Pitkään jatkunut keskustelunaihe, joka on saanut alkunsa hedelmöityshoitolain valmisteluvaiheessa. Epäkohtia nostetaan esiin mm. tasa-arvolakiin ja tasa-arvovaltuutetun toimintaan liittyen. Myös *Yleissopimus lapsen oikeuksista* tulee mielenkiintoisella tavalla kytketyksi mukaan tähän tematiikkaan.

Eduskunnan naisia ahdisteltu seksuaalisesti
("Yhteiskunta")
Hertta Niemen eduskunnalle tekemän seksuaalista häirintää kartoittavan selvityksen uutisoinnin tiimoilta virinnyt keskustelu. Paljon koottuja uutisointeja aiheesta sekä keskustelua mm. siitä, minkä miehet ja naiset kokevat häirinnäksi ja mikä olisi ollut asiallinen tapa käsitellä selvityksen tuloksia.

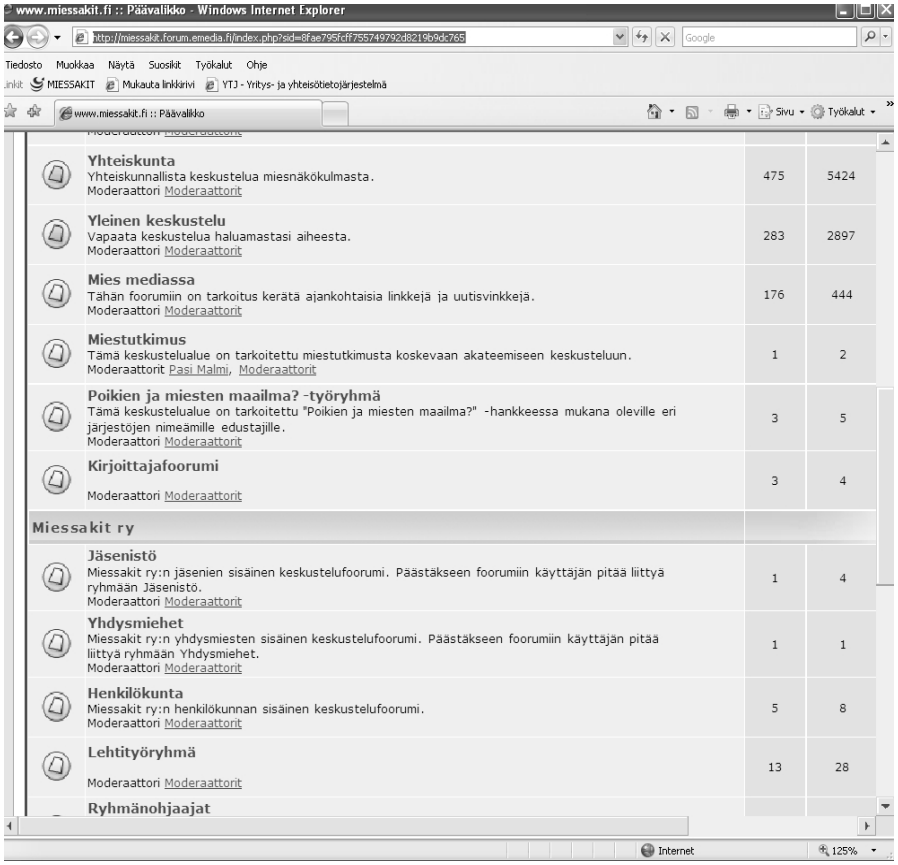

Pravda jatkaa sukupuolikiihkoilua - Naisen euro...
("Yhteiskunta")
Nettikeskusteluissa *Helsingin Sanomia* kutsutaan usein Pravdaksi. Tässä keskusteluketjussa näkökulmia avataan suuntaan, jossa HS:n julkaisupoliittinen linjaus nähdään feminismipropagandan mukaisena. Eri medioiden sukupuolipoliittiset linjaukset ovat eräs keskeinen usein toistuvista aiheista foorumilla.

Mies- ja poikatyön kartoitus
("Yhteiskunta")
Lotta Nyberghin (STM:n tasa-arvoyksikkö) viime vuoden lopulla tekemän kartoituksen tiimoilta käytävä keskustelu. Miessakit ry verkostoineen nousee kartoituksessa suomalaisen ”mies- ja poikatyön” keskeisimmäksi toimijaksi.

If men have all the power, how come women make the rules? ("Yhteiskunta")
Jack Kammerin klassikkomainetta miesaktivismipiireissä nauttiva teos, joka on ilmaiseksi ladattavissa netistä, on tässä keskustelun lähtökohtana. Tarkastelun kohteena ovat vinoutuneet jäsentämisen ja puheen tuottamisen tavat miehiin ja naisiin liittyen.

Nainen kertoo mitä mies tekee
("Yleinen keskustelu")
Lähtökohtana keskustelussa on havainto parisuhteista, joissa miehet ovat ikään kuin vaimojensa ”käyttövaranto”. Keskustelua käydään mm. siitä, onko kyse vain ”hyödyttömästä vastakkainasettelusta” miesten ja naisten välillä ja siitä, minkä varaan viitattu parisuhdedynamiikka voisi rakentua.

Mies itkee väärin ("Yleinen keskustelu")
Mies vailla tasa-arvoa –kirjan yhden kirjoittajan, psykiatri Hannu Lauerman, Lääkärilehdessä olleesta kolumnista käynnistyvä keskustelu, jossa hän kertoo joutuneensa ” kiusalliseen valoon epäilyttävässä väärinajattelijoiden joukkiossa”. Miesten tasa-arvon esille otto ei ole helppoa nykysuomessa.

Keisarinnan uudet (v)aatteet
("Yleinen keskustelu")
2006 ilmestyneen Jussi K. Niemelän & Osmo Tammisalon *Keisarinnan uudet (v)aatteet - Naistutkimus luonnontieteen näkökulmasta* -kirjan tiimoilta käynnistynyt keskustelu, johon saatiin tämän vuoden alussa jatkoa Turun Ylioppilaslehdessä ilmestyneiden mielenkiintoisten kirjoitusten kautta. ■

MIEHEYS JA SOTAKULTTUURIN HISTORIA

Teksti: Antti Kaski

Filosofi Risto Maula oli Mies vailla tasa-arvoa -luentosarjan joulukuun luennoitsija. Aiheena oli ”Mieheyden historia”, jota Maula jäljitti laajalla kulttuurihistoriallisella kaarella paleoliittisistä metsästäjä-keräilijä -yhteisöistä jälkiteolliseen yhteiskuntaamme. Kantavana ajatuksena oli tarkastella kulttuuristen murrosten vaikutusta sukupuoliroolien eriytymiseen, ja sitä kautta valaa ymmärrystä sukupuolten valtasuhteiden historialliseen kehittymiseen. Lähestymistapa on hedelmällinen, sillä avatessaan niin miehen kuin naisenkin osan historiallista rakentumista, se lyö samalla kiilaa pateettisuuteen kallistuvan ”paha patriarkaatti” –selitystulosteen piiloindividualisoiviin ja psykologisoiviin perustuksiin.

Luentoa jäsentäväksi erityisteemaksi Maula oli valinnut sotakulttuurin kehittymisen ja kehityksen tuottamat muutokset miehessä ja yhteiskunnassa. Maula tarkasteli metsästäjä-keräilijäyhteisöjen kulttuureja ja totesi, että sotiminen on jokseenkin tuntematonta tällaisille yhteisöille. Jotta maa takaisi ravinnon jokaiselle, ovat yhteisöt pienehköjä ja reviirit suuria. Mahdolliset reviirikiistat tavataan ratkoa pullisteluin eli rituaalisella väkivallalla vastaava käyttäytymismuoto tavataan myös reviirejään puolustavilla eläimillä. Saman lajin edustajat pyrkivät aina viimeiseen asti pidättäytymään suorasta väkivallasta tovereitaan kohti. Koska tiede ei puolla käsitystä sotimisen ”luonnollisuudesta”, vaaditaan hölmöläinen väittämään, että esimerkiksi mies olisi luontojaan sotaisa.

Paleoliittiset pienyhteisöt vaativat menestyäkseen myös ryhmälojaalisuutta ja suhteellista tasavertaisuutta. Työnjako oli toki osittain eriytynyttä (miehet panostivat metsästykseen, naiset keräilyyn ja lastenhoitoon), mutta selviä alistussuhteita ei yhteiskuntamuodossa esiintynyt. Ilmastonmuutoksen jouduttama neoliittinen vallankumous noin 10000 vuotta sitten pani kuviot uusiksi. Ilmaantui maanviljelystä ja karjanhoitoa: väestö räjähti monilla alueilla jopa satakertaiseksi. Alkoi olla tarkoituksenmukaista pidättäytyä turhasta siirtyilystä ja kaupungistua. Reviirikonfliktit tiheniv ät ja keihäitä alettiin suunnata saaliin ohella saaliista ja elintilasta kilpaileviin lajitovereihin.

Varsinaisen sotavallankumoukseksi nimeämänsä kulttuurimullistuksen Maula ajoittaa välille 6000-3000 eKr., jolloin kaupunkien ympärille nousivat muurit, eivätkä otolliset kala- tai viljaapajat yksin enää määränneet kaupungin sijaintia. Sotavallan-

kumousta Maula pitää peruuttamattomana, sillä se joka ei varusteluun lähde mukaan, tuhotaan tai alistetaan. Varustelukierre muuttaa perusteellisesti kulttuurin luonteen, koska yhteiskunnista tulee jatkuvasti sotaan varustautuvia. Tällä on valtavat materiaaliset ja mentaaliset vaikutusulottuvuudet. Samalla historiasta – eli kertomuksesta – tulee olennaisesti miehen historiaa, sillä miehen fyysiset ominaisuudet takaavat hänen sotateknologisen etevämmyyden, ja etevyys puolestaan vallan sotakulttuurissa. Kiintoisaa on, että sotavallankumouksen edellytyksen, kaupungistumisen mahdollistaneen maanviljelyn keksijänä on tiede yleisesti juhlinut keräilijänaista, joka vartoo metsällä luuraavaa siippaansa.

Sotakulttuuri tuotti uudenlaisen miesideaalin, soturin. Tällainen homeerinen tai vanhatestamentillinen sankarurhohan käyttelee klaanissaan tai kaupungissaan ylintä valtaa silkkaa alfaurouttaan: hän on miehistä voimakkain ja asepätevin. Sotureista riippui tuhoutuiko yhteisö. Naiset hierarkisoituivat näyttämön taakse, huoltajiksi ja uusien sotureiden synnyttäjiksi. Sotakulttuurin voimistuminen toisaalta kasvatti miesten kuolleisuutta, ja Maula kysyikin, voisiko tämä olla yksi moniavioisuuteen johtaneista syistä.

Ajan mittaan ase- ja sotimistekniikka vähitellen kehittyi, kunnes tapahtui harppaus, jonka Maula ajoittaa noin vuoden 500 eKr. tietämiin, sijoittaa Kreikkaan ja käsitteellistää termillä sotilas. Tällöin kreikkalaiset joukot oppivat taistelemaan yhdessä kollektiiviriveissä toisiaan tukien. Taktiikka oli menestyksekkäämpi kuin soturieetoksen mies-miestä -vastaan mittelöt. Ja ennen kaikkea uusi taktiikka mahdollisti korvattavuuden: kun rivistä yksi kaatui, astui paikkaaja heti seuraavasta -kukaan ei sen sijaan korvannut kaatuvaa Akhilleusta. Juuri korvattavuus, nimettömyys, monistettavuus tuli miestä määrittäväksi sotilasihanteeksi: sota ei yhtä miestä kaipaa. Kuolema osana joukkoa oli tästä lähtien korkein kunnia ja kaunistus. Sotilasihanne lävisti koko kreikkalaisen kasvatusjärjestelmän ja siirtyi sitten vielä päivitettynä Roomaan ja edelleen länsimaiden historiaan ja kulttuurimme kudokseen.

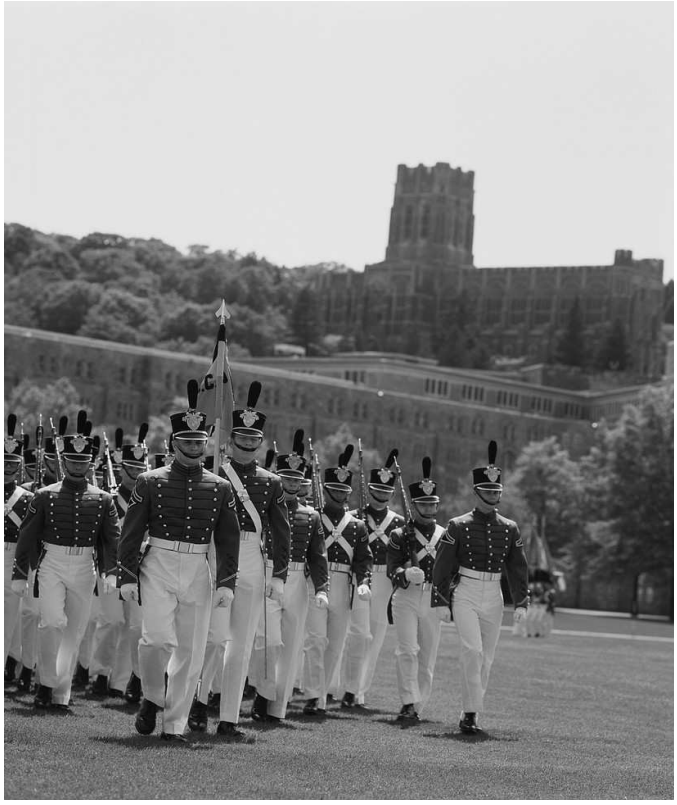

Vaikkakin soturi-ihanne ja -järjestelmä palasikin osittain keskiajan feodaaliseen maailmaan ritareineen ja pikkuvaltioineen, niin kauppasuhteiden elpyessä, rahatalouden voimistuessa ja renessanssin kulttuuri- ja tiedeherätyksen voimaannuttamana Eurooppa järjestäytyi uudelleen. Kun sotateknologiakin tuotti tykin tapaisia innovaatioita ja maailma löytöretkeiltiin kompaktimmaksi, oli sotilasideaaliin palaaminen välttämätöntä, jotta uusi aika voi joustavammin ja kustannustehokkaammin vallata maita ja maanosia elämänmuotonsa alihankkijoiksi.

Nasevana esimerkkinä sotilas-järjestelmän voittoisuudesta Maula mainitsi Ruotsin ruotuarmeijan hakkapeliittojen ratsuväkitaktiikan, jolla kukistuivat Espanjan ratsujoukot - maailman koulutetuimmat, mutta olennaisesti soturimaiset joukot. Hakkapeliitat olivat lähinnä ratsaille nostettuja hampaisiin asti aseistettuja pökkelöitä, jotka tuskin hevosta osasivat

kääntää. Suurella sotilasmassalla, runsaalla pyssyjen määrällä sekä mittavat miestappiot kestävällä (asevelvollisuuden esiasteena ruotujärjestelmä oli palkka-armeijaa halvempi ylläpitää) kertakäyttöperiaatteella saavutettiin voitto taidoiltaan ylivoimaisesta vastustajasta.

Maulan mukaan Preussi oli ensimmäinen valtio joka keksi järjestää koko yhteiskuntajärjestelmän armeijan ja sotilasideologian tarpeita palvelemaan. Ajatus oli, että riittävän tehokkaan sotilasvaltion luominen ja ylläpito edellytti jokaisen kansalaisen voimavarojen - myös henkisten - mobilisointia, ja niinpä preussilaislapset saivat tuta maailman ensimmäisen yleisen oppivelvollisuuden. Tämän seurauksena talous koheni ja suuren armeijan pitäminen mahdollistui. Valistus ei ole viaton. Luku- ja kirjoitustaito-aatteen ohella Ranskan vallankumouksen valistuspulssit levittivät demokratiaa ja yksilön oikeuksia ympäri Eurooppaa. Demokratia, Maula väittää, on Ateenasta alkaen ollut vapaiden miesten valtaa, ja kaikki historian demokratiat ovat olleet soturi- tai sotilaskulttuureja. Siinä missä 1800-luku oli edistyneessä Euroopassa harvinaisen sodaton, käytiin muualla maailmassa Maulan laskujen mukaan noin kolmesataa sotaa, joissa valistuneet demokratiamme kukistivat ja alistivat joka ainoan poikkiteloin asettuneen maailmankolkan.

Maula vyörytti esimerkkejä teollisen vallankumouksen vaikutuksista aseteknologiaan ja -tuotantoon ja tuotannon halpenemiseen. Eurooppa varustautui hillittömästi silkasta varustautumisen helppoudesta ja talous kasvoi voimakkaasti uusien innovaatioiden ja siirtomaatuotannon myötä. Kansansivistys syveni. Lopulta varustelukierre saavutti loogisen kliimaksin, kun 1900-luvulla sotakulttuuri kantoi hedelmänsä myös eurooppalaisille: 200 miljoonaa ihmiselämää tuhottiin, pääosa miehiä.

Mitä pidemmälle viime vuosisata eteni, sitä menestyksekkäämmin myös naiset integroitiin osaksi sotateollisuutta: Suomen naisetkin emansipoituivat sotalaitokseemme 1990-luvulla. Naisen yhteiskunnallisen aseman pa-

ranemisen Maula näkee olevan erottamattomasti kytköksissä sotilaskulttuurin lonkeroitumiseen naisväen keskuuteen. On äkkiseltään paradoksi, että olemme viimein saavuttamassa sen sukupuolten välisen tasa-arvon, joka mureni sotakulttuurin ilmaannuttua maailmaan 6000 eKr. Naisen valtaantuminen on kuitenkin kulkenut käsikynkkää naisen militarisoitumisen kanssa. Naisliike on huhkinut naisen objektista subjektiksi, mutta maulalaisittain tarkentaen kyseessä on ennen kaikkea liike objektista sotivaksi subjektiksi. Kiusallista.

Sotilaskulttuuria olennoiva korvattavuuden ideologia järjestää nyky-yhteiskuntaamme yrityselämän hierarkioista valtionhallinnon organisaatioihin: kukaan ei ole korvaamaton. Vaikka yhden historiallisen kehityslinjan seuraaminen jättääkin toiset polut ruohottumaan, on helppo yhtyä Maulan loppukaneettiin ”olemme saavuttaneet historian militaristisimman vaiheen, sotakulttuuri on lyönyt itsensä lopullisesti läpi”. Maula tunnustautui kulttuuripessimistiksi, mikä lienee jokseenkin realistinen asento tässä maailmassa juuri nyt. Yleisön tivatessa mahdollisia vastavoimia sotilaskulttuurille, hän mainitsi ritarikulttuurin ja vaihtoehtoliikkeet, muttei tuntunut uskovan niiden kykenevän vakavasti haastamaan vallitsevaa asiantilaa.

Maulan historiakäsitystä voinee kuvata teknologiseksi determinismiksi: kun jokin tekniikka maailmaan keksitään, se väistämättä ja peruuttamattomasti määrää historian kulkua. Näin varmasti onkin, ainoastaan määräytyneisyyden totaalisuudesta voidaan kiistellä. Ehkei kuitenkaan demokratia tai naisemansipaatio palaudu jäännöksittä sotakulttuurin evoluutioon.

Minua jäi myös mietityttämään asia, jota Risto Maula ei huomioinut: siinä missä sotilaskulttuuria ja siten nykyarmeijoiden ja muiden sotateollisuuskomponenttien todellisuutta määrittävät korvattavuuden ja persoonattomuuden ideologia ja käytännöt, vaatii armeijoiden ylläpito, markkinointi ja (kuoleman-) tuotanto ehdottomasti tuekseen soturikulttuurin illuusion, jota armoton myytittäminen kulttuurissamme luo ja uusintaa. Näin soturi- ja sotilaskulttuuri lienevät pikemminkin limittyviä kuin vain perättäisiä historiallisia vaiheita. Vallinnee ymmärrys siitä, että sotilaskulttuurin arvostamat ominaisuudet kuten korvattavuus, persoonattomuus, epäitsenäisyys, tottelevaisuus, joustavuus, ei-fyysisyys ja sen sellaiset eivät perinteisesti eivätkä edelleenkään mielly miehisinä hyveinä. Mieheys käsitetään pikemminkin soturihyveiden summana. Mieheys on voimaa ja rohkeutta, itsenäisyyttä ajattelussa ja teoissa, kunniaa ja selkärankaisuutta, omaa hallintaa ja vastuuta.

On ilmeistä, että soturikulttuurin miehinen kuvasto on väenvängällä täytynyt istuttaa sotilaskulttuurin luoman sotateollisuuden alle ja ylle, jotta teollisuudelle tärkeän raaka-aineen, miehen (ja enenevissä määrin myös ”soturinaisen”), saatavuus turvataan. Kuvaston ja todellisuuden välisen epäsuhdan tiedostaminen ja ääneen lausuminen voisi herättää vastavoiman: sotilaskulttuurissa ei ole mitään miehekästä. Ei sota yhtään miestä kaipaa.

Sivutuotteena tuottuisi myös rakentava avaus sukupuolten välisen tasa-arvon puheliaille pelikentille: miesten tulisi mieluimmin miehistyä selkärankaisiksi uusiosotureiksi kuin pehmoittua vastuuttomiksi armeijan ameboiksi. ■

MIES VAILLA TASA-ARVOA -LUENTOSARJA

Miessakit ry jatkaa luentosarjaa paljon keskustelua herättäneen, runoilija *Arno Kotron* ja toimittaja *Hannu T. Sepposen* kokoaman miesasia-antologian teemoista.

Tilaisuudet ovat maksuttomia.

Ilmoittautuminen luentopäivän puoleen päivään mennessä.

Lisätiedot ja ilmoittautumiset:
Miessakit ry
(09) 612 6620
miessakit@miessakit.fi
www.miessakit.fi

KEVÄÄN 2008 VIIMEISET LUENNOT:

12.2.2008 klo 17.30-19.30
Teppo Vihola
Säätyvallasta kansanvaltaan - miehet ja naiset yhdessä

11.3.2008 klo 17.30-19.30
Ossi Korkeamäki, Tomi Kyyrä
Naisen euro on 96 senttiä

8.4.2008 klo 17.30-19.30
Esa Sariola
Mistä näitä riittää?

6.5.2008 klo 17.30-19.30
Pasi Malmi
Sama rikos, eri rangaistus

KOULUTUS- JA TAPAHTUMAKALENTERI 2008

KEVÄT	SYKSY
Mies vailla tasa-arvoa luentosarja **12.2.2008 klo 17.30-19.30** Teppo Vihola: Säätyvallasta kansanvaltaan - miehet ja naiset yhdessä	**Kesäbussikiertue IV** Miessakit ry:n matkailuauto kiertää 11.-15.8. Savossa, Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa
Patikkasakin helmikuun retkipäivä 16.2. Risto Railo, puh. 050 571 9928 tai risto.railo@kolumbus.fi	**Miesryhmänohjaaja koulutus 2/2008** **Alkaa 6.9.2008** peter.peitsalo@miessakit.fi (09) 6126 62 16
Mies vailla tasa-arvoa luentosarja **11.3.2008 klo 17.30-19.30** Ossi Korkeamäki, Tomi Kyyrä: Naisen euro on 96 senttiä	**Eroryhmät eri kaupungeissa alkavat syyskuussa 2008**
Miesten toimintaviikonloppu **28.-30.3. Pohjan kisakeskuksessa** miessakit@miessakit.fi tai (09) 6126 620	**Helsingin Miesryhmä syyskuussa**
Patikkasakin maaliskuun retkipäivä 29.3. Risto Railo, puh. 050 571 9928 tai risto.railo@kolumbus.fi	**Miesten Viikko 3.-9.11.2008**
Miessakit ry:n valtuuston kokous 5.4.	**Tampereen Miespäivät marraskuussa**
Mies vailla tasa-arvoa luentosarja **8.4.2008 klo 17.30-19.30** Esa Sariola: Mistä näitä riittää?	
Joensuun yhdysmiestapaaminen toukokuussa	
Mies vailla tasa-arvoa luentosarja **6.5.2008 klo 17.30-19.30** Pasi Malmi: Sama rikos, eri rangaistus	
Patikkasakin toukokuun retkipäivä 24.5. Risto Railo, puh. 050 571 9928 tai risto.railo@kolumbus.fi	

MIESSAKIT RY:N YHDYSMIESVERKOSTO

Miessakit ry ylläpitää valtakunnallista yhdysmiesten verkostoa paikallisen miestoiminnan tukemiseksi. Yhdysmiehiin voi olla yhteydessä tiedustellakseen tarkemmin yhdistyksen toiminnasta ja muista mahdollisista miehille suunnatuista palveluista.

Espoo
Jarmo Lindholm
0400 817 692
jarmo.lindholm@nameprint.fi

Helsinki
Risto Björkman
040 868 4185
risto.bjorkman@welho.com

Helsinki
Aaro Huhta
040 506 2171
aaro.huhta@helsinkilainen.com

Hyvinkää
Veikko Korhonen
040 567 4600
veikko.korhonen@hyvinkaa.fi

Joensuu
Onni Voutilainen
050 365 6138
onni.voutilainen@jns.fi

Järvenpää
Risto Salovaara
040 537 2038
risto.salovaara@kolumbus.fi

Kerava
Esko Porola
040 527 4517
esko.porola@miessakit.fi

Kuopio / Itä-Suomi
Raimo Reinikainen
0400 881 166
andracon@kooviis.fi

Lahti / Päijät-Häme
Ilmo Saneri
041 433 2531
ilmo.saneri@phnet.fi

Mäntsälä
Timo Naapuri
040 743 3262
timo.naapuri@evl.fi

Nurmijärvi
Seppo Laakso
050 511 7725
laakso.seppo@kolumbus.fi

Porvoo
Martti Vilminko
050 376 0888
martti@vilminko.net

Rovaniemi
Jouni Syväjärvi
040 731 9356
jouni.syvajarvi@tervola.fi

Somero
Voitto Vieraankivi
050 566 4116
voitto.tiimivalmennus@luukku.com

Tampere
Simo Ollila
045 6766 873
simo.ollila@gmail.com

Turku
Pekka Anttila
041 533 5741
pejuan@utu.fi

Tuusula
Visa Kuusikallio
050 330 4435
visa.kuusikallio@etu.inet.fi

Vaasa
Patrik Martonen
044 5151 663
pate.martonen@gmail.com

Vantaa
Sami Koikkalainen
040 731 2021
sami.koikkalainen@gmail.com

Vihti
Markku Kedrin
Puh. 09 222 5313 / 040 545 7091
markku.kedrin@silppuri.iki.fi

Miessakkien keskustelufoorumi
http://miessakit.forum.emedia.fi